

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer som fremgår av rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlings-programperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2016
Rammer for hvert utvalg og tjenesteområde fastsettes i samsvar med rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen.
- 1.4. Låneopptak
Rammen for eksterne lån til investeringsformål i 2016 settes til kr 158,587 mill. kr

Rammen for opptak av formidlingslån i Husbanken settes til kr 25 mill. kr. Lånet tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.
- 1.5. Likviditet
Innvilget driftskreditt på 100 mill kr. i Danske Bank videreføres i 2016.
Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2015.
- 1.6. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter
Ordningene fastsettes slik de fremgår av "Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger".
- 1.7. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å utarbeide oppdragsbrev til Lier Eiendomsselskap KF, i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak og vedtatte oppdrag.
- 1.8. Endringer i forhold til økonomiske rammer

**Bærekraft
skal sammen med
grønne Lier
være det "bærende" begrepet
for kommunens virksomhet i perioden**

Driftsbudsjettet

1000 kr.	2016	2017	2018	2019
Kemner forblir kommunal	2875	2875	2875	2875
Gratis kjernetid i barnehager	126	126	126	126
Økt rammetilskudd	-3001	-3001	-3001	-3001
Økt tilskudd til barnefattigdom./ individuelt	500	1000	1000	1000
Lærere	1000	2000	2000	2000
Samarbeid med Lier IL om en stilling		250	250	250
Sykehjemslege 0,4 årsverk	450	450	450	450
Grunnbemannings/ redusere sykefravær	500	1500	1500	1500
Næringslivskonsulent				
Seniorcenter utrede utvidelse forbedring nytt	50			
Tomgangsleie	-500	-1000	-1000	-1000
Redusert sykefravær	-500	-1000	-1000	-1000
Effekt av digitalisering	0	0	0	0
Effekt av bruk av omsorgsteknologi (bo lengre hjemme)				
Renter	-28	-41	-55	-77
Avdrag	0	-69	-82	-96
SUM nye tiltak	1472	3090	3063	3027
Økte frie inntekter	-1472	-3090	-3063	-3027
Netto drift	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet

1000 kr.	2016	2017	2018	2019
Maskinpark kirken	-820	-820	-820	-820
Kirkeinvesteringer	500	500	500	500
Stoppen skole velkomstklasse oppgradere	-2000	0	0	0
PC til elever ved Voksenopplæringen	150			
Omsorgsteknologi/innovasjon				
Salg av Frogner sykehjem				
Salg av boliger til Lier Boligselskap				
SUM	-2170	-320	-320	-320
Redusert opptak av lån	1736	256	256	256
Redusert MVA refusjon	434	64	64	64
SUM	2170	320	320	320
Netto investering	0	0	0	0

2. Oppdrag, tiltak mv.

1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker.
2. Kutt i rammene gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet

Barnehage:

3. Det legges frem en sak om ny barnehage i Høvik krets, om barnehagen bør være kommunal eller privat ut fra investeringskostnader, driftskostnader og barnehagefaglig arbeid.
4. Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barnehagebarna til gode. Offentlige midler skal styrke barnehagens pedagogiske virksomhet – ikke privat fortjeneste. Dersom kommunen ikke velger å bygge og drifte barnehager i egen regi, ønsker Lier kommune bare å samarbeide med private og ideelle aktører som ikke tar ut profitt/utbytte til eierne.
5. De som ikke har søkt eller vært i barnehage siste året før skolestart skal kontaktes, med henblikk på vurdering av mulige behov.

Barnefattigdom:

6. NAV har en særlig oppgave med å kartlegge barnas situasjon i familier som har behov for bistand fra NAV. Spesielt med tanke på barnas ønsker og behov for deltakelse i fritidsaktiviteter i henhold til sine interesser. Det må settes inn individuelle tiltak for barna for å hindre ekskludering.

Skole:

7. Innsatsen mot mobbing intensiveres. «Mobbing er ikke lov. Hvis det skjer mobbing på skolen eller på skoleveien, er det rektor sitt ansvar å stanse det.» (Barneombudet)
Rektors ansvar tydeliggjøres blant annet med å synliggjøre konsekvenser ved manglende ivaretagelse av dette ansvaret.
8. I forbindelse med rullering av kommuneplan skal optimal skolestruktur legges frem med henblikk på at Lier skal ha likt tilbud uavhengig av hvor i kommunen man bor, og et undervisningstilbud som sikrer at Lierskolen er blant de beste i landet. Skole ressursmodellen evalueres i løpet av perioden og det vurderes andre ressursmodeller for å sikre bedre fordeling av lærerressursene og med utgangspunkt i at undervisningsklasser ikke bør være større enn 20/25.

Idrett, fritid og kultur

9. Arbeides med utvidelse og oppgradering av hovedbiblioteket ved å flytte det ned på gateplan intensiveres.
10. Lier kommune utnevner en ansatt som skal være koordinator for idretten. Det vurderes behovet og muligheten for en delt stilling med Lier IL.
11. Liunggjengen trenger faste lokaler og ordnet forhold. Det bes om en sak hvor kommunen vurderer organisering og tilrettelegging, eksempelvis organisering under LMV.

Flyktninger og integrering.

12. Flyktninger og asylsøkere som kommer til Lier skal bli tatt imot på en god og verdig måte.
13. All bosetting enten av permanent eller midlertidig art skal koordineres av kommunen, herunder være ansvarlig for de betalingsstrømmer som følger av dette. Et eventuelt behov for mottak eller midlertidig bosetting skal skje i egen regi.
14. Lier Boligselskap får ansvar for å skaffe midlertidig og permanente boliger for flyktninger og asylsøkere i Lier, (se punkt 26)
15. Kommunen etablerer språk-praksisplasser.
16. Det kjøpes inn pc til elevene ved voksenopplæringen. Det er viktig å tilby tilstrekkelig opplæring i digitale verktøy.
17. Igangsatt arbeid med bruk av frivillige fortsettes og det sees på hvordan frivillige organisasjoner kan bidra i integreringen.

Helse & Omsorgstjenestene

18. Det legges frem en offensiv plan for innføring av omsorgsteknologi. Ambisjonen er at Lier kommune er ledende på anvendelse og utnyttelse av denne teknologien. Det forventes effekt av investeringen ved at innbyggere som ønsker det kan bo lengre hjemme. Et år lengre hjemme i egen bolig kan spare kommunen 1 mill kr.
19. Lier kommune skal fortsatt styrke ledelsesfunksjonene i kommunens helse og omsorgstjenester. En god og nær ledelse er viktig for trivsel og effektivitet i tjenestene. Det forventes at gode tilrettelegginger for ansatte (herunder vurdering av grunnbemanning) og oppfølging vil føre til lavere sykefravær.

20. Omsorgstjenestene i Lier kommune skal drives av kommunen.

21. Omsorgstjenestene vil ha behov for mer kompetanse og flere ansette i årene fremover. Det etableres derfor flere lærlingeplasser innen helse og omsorgsyrkene i kommunen.

22. I løpet av perioden startes arbeidet med å se på mulighetene for utvidelse, forbedring eller nye lokaler for Seniorsenteret i Lierbyen

Velferd

23. Tiltaket knyttet til feltsykepleier evalueres og vurderes i henhold til organisering og plassering.

24. NAV lokalene flyttes tilbake til Lierbyen sentrum så raskt som mulig.

25. Oppdraget med aktivitetsplikt legges til Lier ASVO.

Boliger og boligpolitikk.

26. Rådmannen legger frem en sak som avklarer forholdet mellom Lier Eiendom KF og Lier Boligselskap AS- med føring om at Lier boligselskap eier og forvalter boliger og Lier Eiendom KF eier formålsbygg.

27. I samarbeid med Lier Boligsselskap legges det frem en sak om tomgangsleie i boligene, kostnader og en strategi for å unngå denne kostnaden.

28. Frogner sykehjem selges til Lier boligselskap. (for bruk til realisering av boligsosial handlingsplan)

Folkehelse:

29. Alle som fyller 78 år skal tilbys veiledning om kosthold, trening og ernæring, informasjon om aktivitetstilbudene i kommunen og hvor disse finnes, samt veiledning med forslag til tilpasninger i egen bolig for å gjøre det enklere å bo hjemme.

Miljø.

Et *bærekraftig* samfunn imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Bærekraft er mer enn natur og miljø og omfatter tre verdiorråder; **sosialt, økonomisk og miljømessig**. Kommunens fremtidige løsninger må være bærekraftige innenfor alle tre verdiorrådene. For å nå dit er det behov for et skifte mot løsninger som er mer miljømessige og samfunnsansvarlige enn de vi har i dag.

30. Rullering av klimaplan må ha en tydelig profil på Bærekraft og ivareta ovennevnte.

Næringsutvikling, infrastruktur og Fjordby:

31. I enkelte faggrupper innen samfunnsplanlegging, plan og bygg er fagmiljøene små. Generell fagkompetanse og spisskompetanse innenfor tjenestene må styrkes, tatt i betraktning kommunes betydelige ambisjoner for stedsutvikling (Fjordbyen m.fl) samt store forestående og eksisterende infrastrukturprosjekter på områdene samferdsel, helse (sykehus) og næring. Det legges frem en sak som omfatter analyse av bemannings- og kompetansebehov og plan for opptrapping, sett i sammenheng med de betydelige utfordringer Liersamfunnet står overfor.
32. En næringsplan utarbeides i sammenheng sammen med kommuneplan. Den skal sikre sunn vekst, fremtidsrettede arbeidsplasser og et godt miljø. Næringsplanen skal være tydelig på hvilket næringsliv som ønskes og hvor det skal legges til rette for aktuell næring.
33. Lier kommune må ha en egen næringslivskonsulent sett i forhold til store utfordringer med Fjordby og næringsutvikling generelt i kommunen.

Sykefravær og bemanning:

34. I virksomheter med stort sykefravær (mer enn 10%) som benytter vikarbyråer prosjekteres det et forsøk med økt grunnbemanning i stedet for bruk av vikarbyråer.
35. Sykefravær – Det skal rapporteres på sykefravær med egenmelding og sykemelding. Begrep son nærvær erstattes med fravær.

Satsning på IKT i kommunen

36. Kommunens muligheter for å levere økt volum og kvalitet på våre tjenester til en stadig økende og krevende befolkning, kan ikke bare løses med tradisjonell økt ressurstilgang. Tilgang på personell og penger vil bli begrenset innen få år. Kommunen må derfor inn i en omstillingsfase hvor hensikten er å jobbe smartere. Dette betyr at kommunen må ligge i front ved å teste ut og ta i bruk ny teknologi. Dette vil kreve strategisk IKT-kompetanse, økt kompetanse om digitalisering og teknologi hos kommunale ledere, samt økt teknologikompetanse hos alle ansatte.

37. Lier kommune skal ligge i fremste rekke i å utnytte moderne teknolog.

"En samordnet kommunal sektor som leverer digitale tjenester som gir innbyggere og næringsliv et reelt digitalt førstevalg."

Rådmannen legger frem en sak om hvor langt Lier kommune har kommet i realiseringen av målene i KommIT-programmet.

38. IKT-samarbeidet med Hurum evalueres, og det vurderes driftsmodellen for kommunens IKT-drift.

Regionalt samarbeid:

39. Regionsamarbeidet med Røyken og Hurum evalueres opp mot kostnader, resultat og gevinst av samarbeidet. Dette legges frem som sak for vurdering av videre samarbeid.